ספר הקנה — סוד הסכין הראוי לשחיטה

סוד הסכין הראוי לשחיטה.

ודע בני אוגרת הוא שני עוקצים וחריץ באמצע ומרגיש בה בהולכה ובהבאה וכאשר תרד העוקץ השני בסימנים הוא קורע ובוזע ואפי' אוגרת כחוט השערה ופחות ממנה כעין אוגרת כל דהו בכ"מ שהוא בסכין ששחט בה שחיטתו פסולה ונבילה.

א"ל ר' כל איסורים שבתורה מתבטלים ברוב וכאן אם קרע ובזע כל דהו בסימנים והשאר נשחט כראוי יתבטל המעכב ההוא מי לא אמרינן חד בתרי בטל ביבש ה"נ יבש הוא, ואין לומר הפגם קבוע וכמחצה דמי כי התם בהיות תשעה חנויות בשר כשר וחד נבילה יש לחוש שמא כל בשר בחנות הנבילה נלקח והכל נבילה וכן בכ"מ, אלא הכא מעט מהמעט עם רוב היתר מעורב בסימנים ואין לחוש שמא כולו איסור וא"כ יתבטל ברוב.

א"ל בני יש מזבח פנימי וכנגדו מזבח חיצוני הפנימי אין בו עונש כלל כלל ואין כן בחיצון כי כל פעולותיו בקושי ומאחר שהפגימה אשר היא חיצוניות אינה עולה במזבח הפנימי כי מה לטמא עם הטהור מה לקשה עם הרך מה לאכזרי עם הרחמני מה למים עם האש וכאשר פגע העוקץ וקרע אפי' כחוט השערה נדבק הטומאה בנפש ההיא ורוצה לעלות, ובאמת העורבים עומדים וטורפים אותה כי היא חלקם וגורלם, וי לכם ולשוכנים עמהם ולדרים אצליכם טבחי עמלק שותפי עמלק ולא מדקדקין בבדיקת הסכין תחלה וסוף אחור וקדם י"ב פעמים י"ב בדיקות מאין לכם נפש לתת תחת הנפש שנדחת נפש תחת נפש אל"ר אלו ואלו מחדשים גזירות רעות בישראל:

מסוכסכת היא בהיות עוקץ א' עומד והשני הושחז במשחזת וכשיורד העוקץ ההוא בסימנים פוסל ומפגל השחיטה עד שיעבור העור ולא יפגע בסימנים כלל, ומי הוא זה ואיזה הוא שיוכל לעמוד בזה הדקדוק לכן בני דיעבד אין לכתחילה הכל אסור, ודוקא הפגימה אוסרת ולא עולה ויורד שאין בה פגם ושורט בה לכתחילה איתמר השוחט בסכין ונמצאת פגומה אפי' שיבר בה עצמות קודם בדיקה לא אמרינן בעצמות נפגמה כי הלכה כרב הונא שאמר אפי' ששיבר בה עצמות כל היום כולו אמרינן שמא בעור נפגמה הואיל דגם העור עביד לפגום א"כ אם נפגם בעור מי יודע, ובאמת במקום דאיכא ספק אין מקרבין הדחוי כי השם אינו רוצה בזה א"ל ר' ושמא בעצמות נפגמה ובמקום שיש קירוב אין דוחה אותו א"ל בני לכן סמכו הקב"ה בספק בעבור שלא תמה עונו.

ודוקא כשבדקה ומצאה פגומה אבל בדק מקודם ונאבד אח"כ קודם שבדק במקום חזקה אין הספק מועיל, ואין הדין הזה בסימנים שאם לא בדק ונחתך הראש דאסורה היא שאין ספק היתר מוציא מידי חזקת איסור דכל בהמה בחייה בחזקת איסור אבר מן החי עומדת, וע"כ צריך לבדוק הסכין בין כל בהמה ובהמה אחור וקדם ואם לא בדק ונמצאת פגומה אפי' אחר אלף הכל אסורין ולא

אמרינן בעצם המפרקת נפגמה, והוה עובדא וטריף רב יוסף י"ג בהמות כי לא רצה להכניס הטומאה במלכות בית דוד שלא ברצון ומעשה רב, וראיה גדולה והבא לעשות דין ויש חכם לפניו והוא חכם בחכמה האמתית צריך ליתן לו הסכין לבדקו או לתת לו רשות כי כבודו גדולה ואין טעם הדבר שהחכם ידקדק יותר ממנו שגם השוחט צריך להיות חכם ויודע וא"כ שיבקש החכם את חכם לבדקו יפה אין לדבר סוף כי מה לי בעומד לפניו אם הטעם משום דקדוק יפה אלא הכל הוא מפני כבודו ולכן אמר חכם ולא ת"ח.

מי שאמר לשלוחו צא ושחוט לי והלך ב"ה ומצאו שחוט והשליח בדק ולא מצאו לא יאכל ליה משום דנעלם מן העין אע"פ דחזקה שליח עושה שליחותו או אינש אחרינא שמע ושחט דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן, וכמה יראה היה להם ואימה היה לחכמים מן המלשינים והמוסרים כי אע"פ שהדין נותן שע"ה פסול לעדות חשש מהם ר' יוסי וקלקל הדין וכן אמרו אוכל נבילות לתיאבון בודק סכין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו ואחר שנפשו טמאה ימח שמו למה יחניפוהו אלא הכל מצד היראה, וכמה תיקונים דחוקים עשו וכן שחיטת לילה ע"י נרות כשרה לכתחילה כי פעולת הדין בלילה.

אל"ר והלא אין דנין בלילה.

אל"ב אם התחלת הדין ביום גמר דין ואפי' בלילה והאי גמר דין הוא והסומא לילה הוא אלא אוי לו ואוי למזלו שעיניו חסרים ושולח יד בדין וה"נ סומא פסול לדין ולולי דהוא גמר דין ודינו בלילה היה פסול: